

แนวความคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักการตำรวจชุมชน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

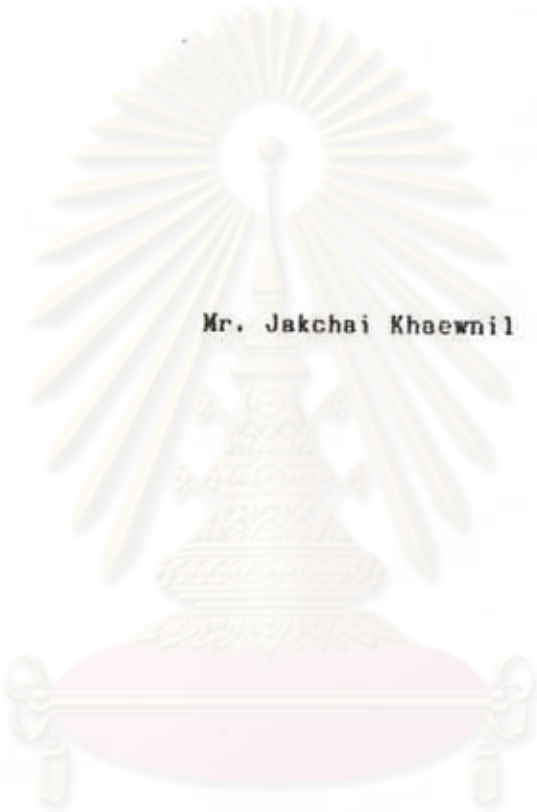
พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-510-9

ลิขสิทธิ์ของนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

117272907

LEGAL CONCEPT RELATED TO COMMUNITY POLICING

Mr. Jakchai Khaewnil

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-510-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวความคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักการตำรวจชุมชน
โดย นายจักษ์ชัย แก้วนิล
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ผดุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

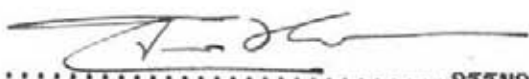
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมรวาทิตี อังค์สุวรรณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ พะวานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ผู้วิจัย แก้วนิล : แนวความคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักการตำรวจชุมชน (LEGAL CONCEPT RELATED TO COMMUNITY POLICING) อ.ที่ปรึกษา : รศ.มัทยา จิตต์รัตน์.
138 หน้า. ISBN 974-634-510-9

ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสำคัญยิ่งในสังคมประการหนึ่งซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาที่บั่นทอนเสถียรภาพในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะปัญหาอาชญากรรมก่อให้เกิดผลเสียหายต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนตลอดจนภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การที่สังคมใดสังคมหนึ่งจะสามารถพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ สังคมนั้นจะต้องมีความสงบเรียบร้อยภายใน นับแต่อดีตเป็นต้นมา วิธีการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้ถูกคิดค้นและพัฒนาต่อเนื่องกันมามากมายหลายวิธี จนในปัจจุบันสามารถสรุปได้ว่ามาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ได้ผลดีที่สุดคือการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้วยเหตุนี้จึงได้ทำการศึกษานวตฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมตามหลักการตำรวจชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ โดยทฤษฎีนี้มีแนวความคิดในการนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักการตำรวจชุมชนมาใช้ในประเทศไทยยังมีอุปสรรคในแง่กฎหมายที่จะนำมาปรับใช้ ดังนั้นจึงควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและผลตอบแทนประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อเป็นหลักประกันสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชานิติศาสตร์
สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C470195 : MAJOR LAW
KEY WORD: COMMUNITY POLICING

JAKCHAI KHAEWNIL : LEGAL CONCEPT RELATED TO COMMUNITY POLICING.

THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.MATTAYA JITTIRAT, 138 pp.

ISBN 974-634-510-9

Crime a major problem in our society today is considered a threat to our nation's continuous development. Crime has created loss in lives and properties of our people which leads to economic and social issues in the country level. In order for one society to make better progress that society must have peacefulness as a first requirement. Many different ways of preventing and suppressing crimes have been studied and developed. And until now there is a conclusive evidence that the best way to prevent and suppress crimes is to get participation from people in the community. For this reason theory of "Community Policing" which has been used in many countries is studied in this research. This theory presents idea of bringing people in the community and local police together to help fight crimes.

This research has found that "Community Policing" policy still cannot be directly adopted in Thailand as a result of differences in laws and regulations. In order to resolve these differences we propose that amendment of the current law regarding protection and compensation for people who participate in "Community Policing" program must be made. This will increase the confidence level of people in the community and eventually more people will join in to fight crimes which will lead to successful launching of this program.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์มัทธา จิตติรัตน์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ พ.ต.อ.ดร.ธรรมศักดิ์ วิชาระยะ ที่ได้กรุณาชี้แนะหัวข้อวิทยานิพนธ์ ตรวจโครงร่างและให้คำแนะนำในการเขียนและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จในที่สุด ซึ่งหากผู้เขียนไม่ได้รับความเมตตากรุณาจากท่านอาจารย์ทั้งสองท่านนี้แล้ว วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะไม่สำเร็จลงไปได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังคสุวรรณ และท่านอาจารย์จรินทร์ หยวานนท์ ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งให้ความสงเคราะห์ตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกเหนือจากที่ได้ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอดนับตั้งแต่เริ่มทำการศึกษา และเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปโดยสมบูรณ์ ท่านเหล่านี้เป็นผู้มีพระคุณแก่ผู้เขียนอย่างหาที่สุดมิได้

พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเปี่ยมมิตร ซึ่งขอกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ คือ คุณนัทมน คงเจริญ และคุณสุรชัย จารุสกุลอารีกุล ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณท่านอื่น ๆ ซึ่งผู้เขียนไม่อาจจะกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ได้ทั้งหมด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และเอกสาร สำหรับ การวิจัยและในการดำเนินการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ประโยชน์ของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.5 สมมติฐานของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้.....	6
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม	
2.1 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับแนวคิด เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม.....	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน อาชญากรรม.....	13
2.2.1 แนวคิดทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย.....	13

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.2 แนวความคิดแบบชุมชนสัมพันธ์.....	18
2.2.3 แนวคิดตามหลักการตำรวจชุมชน.....	24
2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม.....	25
2.3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมของ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	27
2.3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมของ ประเทศญี่ปุ่น.....	32
2.3.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมของ ประเทศไทย.....	35
บทที่ 3 หลักการตำรวจชุมชน	
3.1 ประวัติและความเป็นมา.....	45
3.2 ความหมายของหลักการตำรวจชุมชน.....	52
3.3 หลักการของการตำรวจชุมชน.....	55
3.4 กระบวนการวางแผนปฏิบัติการตำรวจชุมชน.....	60
3.4.1 ภาวะผู้นำของหัวหน้าตำรวจ.....	60
3.4.2 การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในหน่วยงานตำรวจในการวางแผน....	61
3.4.3 การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการวางแผน.....	61
3.4.4 การวางแผนยุทธศาสตร์.....	62
3.5 การวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนเป้าหมายและการเข้ามามีส่วนร่วม....	64
3.6 การเตรียมการของหน่วยงานตำรวจ.....	65

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.7	หน้าที่และกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน.....	65
3.8	ความแตกต่างระหว่างหลักการตำรวจชุมชนและการตำรวจแบบประเพณี ดั้งเดิม.....	68
3.9	ความแตกต่างระหว่างหลักการตำรวจชุมชนและการตำรวจ ชุมชนสัมพันธ์.....	70
3.10	การดำเนินการสถานีตำรวจชุมชนในประเทศไทย.....	74
3.10.1	ประวัติและความเป็นมาของระบบ HASHUTSUSHO/ CHUZAISHO.....	76
3.10.2	ลักษณะของงานในหน้าที่ตำรวจในระบบ HASHUTSUSHO/ CHUZAISHO.....	77
บทที่ 4	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักการตำรวจชุมชน	
4.1	ราษฎรในฐานะผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน.....	84
4.2	อำนาจหน้าที่ของราษฎรตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	96
4.2.1	อำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการจับ.....	96
4.2.2	อำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการควบคุม.....	98
4.2.3	อำนาจของราษฎรในการค้น.....	102
4.3	ความคุ้มครองราษฎรผู้กระทำการในฐานะผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน.....	104
4.3.1	การกระทำโดยป้องกัน.....	104
4.3.2	กระทำการตามคำสั่งเจ้าพนักงาน.....	113
4.3.3	การตอบแทนผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน.....	116

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.4	แนวทางการนำหลักการตำรวจชุมชนมาใช้ในประเทศไทย.....	118
4.4.1	การนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำงานกับเจ้าพนักงานตำรวจ....	119
4.4.2	วิธีการดำเนินงานตามหลักการตำรวจชุมชนที่ควรจะนำมา ดำเนินการในประเทศไทย.....	122
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1	บทสรุป.....	124
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	129
	รายการอ้างอิง.....	135
	ประวัติผู้เขียน.....	138

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย